

Nr 86

Av fru Wallentheim m. fl., angående vissa ändringar i familjebidragsförfattningarna.

I årets statsverksproposition, bilaga 6, fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet, redovisar försvarsministern under anslaget till Armén: Familjebidrag en av försvarets socialbyrå, som är tillsynsmyndighet enligt gällande familjebidragsförordning (SFS nr 99/1946), gjord hemställdan om förslag till 1957 års riksdag om höjning av, bland annat, familjepennningens maximibelopp. Efter närmare redogörelse för innehållet i socialbyråns förslag och de i anledning av remiss däröver avgivna utlåtandena, vilka i huvudsak är tillstyrkande, framhåller försvarsministern, att han, ehuru det i och för sig kunde vara önskvärt att en standardhöjning inom förevarande område möjliggjordes, icke för egen del kan tillstyrka att någon höjning av familjepennningbeloppen nu genomföres, då utrymme för kostnadsökningarna icke finnes inom den begränsade ramen för försvarsutgifterna under nästa budgetår.

De enligt 6 § familjebidragsförordningen nu utgående maximibeloppen för familjepennningen utgör 5 kronor 50 öre, 3 kronor 30 öre och två kronor 20 öre för de skilda grupper av familjemedlemmar, som angives i nämnda paragraf. Beloppen fastställdes av 1956 års riksdag efter förslag i propositionen 1956: 34 och grundades därvid på livsmedelskostnadsindex för november månad 1955, som utgjorde 151. Viss avrundning uppåt av de matematiskt framräknade familjepennningbeloppen vidtogs dock vid detta tillfälle.

Socialbyråns i årets statsverksproposition redovisade förslag om ytterligare höjning av familjepennningens maximibelopp grundas på indextalet för livsmedel för augusti månad 1956, då det utgjorde 155, vilket matematiskt skulle medföra viss mindre höjning av dessa belopp. Härom framhåller byrån, att det under alla förhållanden får anses innebära en otillfredsställande ordning, att familjepennningens snävt beräknade belopp skall ligga under vad som med strikt tillämpning av det av livsmedelskostnadernas stegring aktualiserade procenttalet kan framräknas. I syfte att åstadkomma ett mera tillfredsställande försörjningsläge för de inkallades familjer har familjepennningbeloppen emellertid föreslagits uppräknade med hänsyn till den genomsnittliga standardförbättring, som på andra områden kunnat genomföras.

Enligt vad som inhämtats utgjorde indextalet för livsmedel senast (december 1956) 154, vilket synes innebära, att de av 1956 års riksdag fastställda maximibeloppen ligger något under vad som i och för sig kan anses vara matematiskt riktigt med fortsatt tillämpande av den princip, efter vilken dessa belopp under hittillsvarande del av 1950-talet fastställts.

Vad som enligt vår uppfattning faller i blickpunkten vid en bedömning av angelägenhetsgraden av att familjepeningbeloppen höjes är mindre de inkallades ekonomiska förhållanden under fullgörandet av relativt kortvariga repetitionsövningar än mera motsvarande förhållanden under fullgörandet av den som regel nära ett-åriga första tjänstgöringen. I större utsträckning än som måhända allmänt anses vara fallet är dessa inkallade försörjningsskyldiga mot hustru och barn. Det rör sig här om unga äktenskap, vilka ingåtts under en ofta i och för sig besvärlig ekonomisk situation. Denna förbättras icke av att hustrun nödgas svara för praktiskt taget samtliga i hemmet vanliga utgifter under den långa tid, som mannen kort efter äktenskapets ingående har att fullgöra första tjänstgöring, och härför har tillgång endast till familjebidraget. Detta täcker i normalfallet den faktiska bostadskostnaden men ger därutöver för hustru och ett barn med nuvarande familjepeningbelopp ett månatligt bidrag om endast 231 kronor. Att detta måste innebära en allvarlig påfrestning för kontrahenterna i dessa äktenskap synes ställt utom varje tvivel. Det synes kunna ifrågasättas, huruvida så snävt tillmätta bidrag för närmast stående familjemedlemmar till de tvångsvis inkallade värnpliktiga står i överensstämmelse med målsättningen för familjepolitiken i vårt land. Det kan också ifrågasättas, huruvida icke den enskildes vilja att göra effektivaste möjliga insats under sin värnpliktstjänstgöring skulle i positiv riktning starkt påverkas av vetskapen om att utgående familjebidrag bättre än för närvarande beaktar familjemedlemmarnas verkliga behov.

Vi är medvetna om att familjebidragskostnaderna redan nu är relativt höga och att ett bifall till det förslag till familjepeningens höjning, som omnämnes i statsverkspropositionen, skulle medföra en ytterligare ökning av dessa kostnader med i avrundat tal 1,8 milj. kronor för nästa budgetår. Vi är också medvetna om att frågan om ändringar i familjebidragsförfattningarna även i andra avseenden än som här nämnts är föremål för utredning. Utredningsorganet — 1954 års värnpliktsavlöningsutredning — synes emellertid icke ha motsatt sig förslaget om familjepeningens höjning, vilket väl får anses innebära, att utredningen för sin del kommit till den uppfattningen, att förslagets genomförande icke föregriper utredningens arbete. Under sådana förhållanden och med hänvisning till vad här i övrigt anförts synes det oss angeläget — helst som även en ringa höjning av familjepeningens belopp icke kan vara helt betydelselös i den trängda ekonomiska situation, vari de inkallades familjer som regel befinner sig — att 1957 års riksdag beslutar om i vart fall den höjning av familjepeningbeloppen, som dåmera må betingas av livsmedelskostnadernas stegring.

Skulle en sådan höjning av statsfinansiella skäl anses icke för närvarande möjlig, får vi hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa att förslag till höjning av familjepeningbeloppen enligt gällande familjebidragsförordning ävensom förslag till de ändringar i familjebidragsförfattningarna, som i övrigt må anses beting-

ade av ekonomisk omtanke om de inkallades familjer, förelägges 1958 års riksdag.

Stockholm den 23 januari 1957

Annie Wallentheim

Georg Pettersson

Dagmar Ranmark

Ingeborg Carlqvist

Thore Sörlin

F. I. Boo

Anna Sjöström-Bengtsson

Gunnar Andersson